

JOH. KÄIS

**ÕPILASE
INDIVIDUAALSUSE
VIHIK**

K. K.-Ü. „TÖÖKOOLI“ KIRJASTUS, TALLINN 1933

PEDAGOGIKA
ARCHIVMUSEUM
FOND K37513-4

V.-o. mag. A. Elangole

lahutus tahulepannas
autor

Joh. Käis

25.XII 33.

Õpilase individuaalsuse vihik

.....
.....
.....

(Õpilase ja kooli nimi.)

19

(Õppeaasta.)

K. K.-Ü. „Töökooli“ kirjastus
Tallinn, 1933

Üldisi andmeid. *)

1. Õpilase nimi ja vanadus:
2. Isa (eesnimi ja nimi):
Vanadus a.; elukutse
Haridus
3. Ema (eesnimi); vanadus
Haridus (ka elukutse)
4. Õpilase õed ja vennad, nende vanadus
.....
.....
5. Andmeid kehalise arenemise kohta (tervislehe järgi):
 - a) kehaehitus
 - b) toitlus
 - c) erilisi märkmeid tervisliku seisundi kohta
.....
6. Märkmeid :

*) Juhatusi käesoleva „Õpilase individuaalsuse vihiku“ täitmiseks vt. J o h . K ä i s „Vaatluskava õpilase individuaalsuse tundmiseks“, Tallinn, 1933.

Vaimsete omaduste iseloomustus.

1. Tajumused ja kujutlused:

- a) kujutlusvara: rikkalik, mitmekesine — kehv — ühekülgne.
- b) kujutlused täpsed — ebatäpsed.
- c) kujutluslaad tundetooniline — tundetoonitu.
- d) kujutluste sisult kuulub õpilane nägemis-, kuulmis-, liigutus-, segatüüpi *).

4 kg of waste wool: higher - price

Sonatine - aspalme

Konstruktion abstrakte

airplane - horse

2) Kugel mit: aspe, ~~mit~~ ferner p. m. d. aspe

2. Tähelepanu:

- a) püsiv — kõikuv.
- b) ei lase kergesti kõrvale juhtida — kergesti kõrvalejuhitav.
- c) koondusvõimeline — hajuv.
- d) jaotusvõime hästi — vähe arenenud.

3. Vaatlusvõime:

- a) õpilane vaatleb iseseisvalt — järgib teistele.
- b) vaatleb kindlate vaatepunktide järgi — juhuslikult.
- c) vaatleb huviga kõike — teatavaid esemeid ja nähtusi — huvi pole märgata (võrrelda 1 a, d). Huviesemeiks on:

^{*)} Tühik on täiendavaks iseloomustuseks vabas sõnastuses.

4. Mälu:

- a) kiire, kerge — aeglane, raske.
- b) täpne — ebatäpne.
- c) mehaaniline — mõtteline.
- d) õpilane peab meeles kestvalt — unustab kergesti.
- e) tuletab meelde kiiresti — aeglaselt.
- f) esineb erimälu (tugev) — mälu on nõrk: nime, arvude, kujude, värvide, lauluviiside, pildil nähtu, abstraktsete mõistete meelepidamiseks jne.

Märkus: Kas ei ole märgata eideetilist võimet?

5. Fantaasia:

- a) rikkalik — kehv.
- b) elav — raskesti ergutatav.
- c) loov fantaasia arenenud — vähe arenenud (reproduktiivne fantaasia).

6. Mõtlemine:

- a) otsused kiired — aeglased.
- b) õpilane uue olukorraga kohanev, leidlik — ei suuda kergesti kohaneda, saamatu. *-mõistetu*
- c) mõtted sügavad — pinnapealsed.
- d) arenenud abstraktsioonivõime — mõtleb konkreetsete kujutlustega.

- Sellel on 1000 m*
- e) kombinatsioonivõime arenenud — nõrk (võrrelda 5 c).
 - f) mõtted (otsused) selged, järjekindlad — ebaselged, hüplevad.
 - g) tabab hästi ruumilisi — ajalisi — põhjuslikke suhteid;

raskusi tekitavad suhted.

- h) arvustusvõime arenenud (kriitiline mõtlemine): eristab õiget ja vale, olulist ja kõrvalist, — arvustusvõime nõrk (naivne mõtlemine).
- i) võtab enda tööd arvustavalt — enesekriitika puudulik.

7. Väljendusvõime (suuline, kirjalik, kujutav, käeline, mii- miline).

- a) väljendus on vaba:

väljendus on raskendatud:

- b) õpilane kasustab eneseväljendust meeleldi — ainult välisel ergufusel.

- 1) kirjanduslik / mündi*
2) lugemine
3) arvutuslik

8. Tundeala:

- a) tunded on tugevad (esineb affekte) — nõrgad;
- b) tunded on püsivad — kiiresti mööduvad.

- c) valitsev tundelaad: rõõmus, lõbus, rahulik, rahutu, tõsine,
kurb, rõhutud, kartlik, üllatuv
- d) egoistlikkude tunnete poolest: uhke, üleolev, auahne,
enesega rahul, enesekindel, jonnakas, tõrkuv, tagasihoid-
lik; tundlik — ükskõikne kiitusele või lahtusele; kergesti
haavuv — ei haavu; tõearmastaja — valelik
-

- e) esteetiline tunne on arenenud — vähe arenenud.
- f) närvide erutuvuselt: kärsitu — kannatlik; erutuvus tu-
gev — nõrk; töös kergesti väsib — töös vastupidav.

g) ümbruse tunne olema — puudub

9. Tahteala:

- a) soovid püsivad — kõikuvad; tugevad — nõrgad.
- b) teotsemine aktiivne — passiivne. *aktiivne - passiivne*
- c) õpilane on algatusvõimeline — loid. *algatus*
- d) enesevalitsemine tugev — nõrk. *- nõrk*

10. Huvid:

a) huvi tahteline, püsiv — meeleline, kõikuv.

b) erihuvialad
erihuvialad puuduvad.

11. Töölaad ja töötempo:

a) tunneb rõõmu tööst — töös ükskõikne.

b) töös iseseisev — otsib teiste abi.

c) otsib iseseisvaid tööviise — eelistab eeskuju.

d) töötab vabal soovil — ainult välisel nõudel.

e) hoolas — hooletu.

f) töötempo kiire — aeglane.

12. Teotsemine ja käitumine kooli-ühiskonnas.

a) korra- ja puhtusearmastaja — lohakas.

b) kohusetunne arenenud — puudulik.

c) sõnakuulelik — sõnakuulmatu.

d) suhtumises kaasõpilastesse lugupidav, viisakas, kaas-
fundlik, sõbralik, leplik, õiglane, abivalmis

või: hoolimatu, sallimatu, kahjurõõmus, külm, riiakas,

ülekohtune

e) tahab valitseda, juhtida — alistub kergesti teistele, laseb end juhtida.

f) autunne arenenud — nõrk.

13. Erilaadilisi psüühilisi omadusi:

a) intellektuaalseid takistusi:

.....

b) hingelisi häireid:

.....

c) kõlblaid defekte:

.....

14. Kokkuvõte:

.....
(Kupäev)

.....
(Allkiri)

Märkmeid õpilase teotsemise ja eneseavalduste kohta.

(Iga üleskirjutus varustatakse vastava kuupäevaga).

Hind 10 senti.

K37513-2
JOH. KÄIS

VAATLUSKAVA

ÕPILASE INDIVIDUAALSUSE TUNDMISEKS

K. K.-Ü. „TÖÖKOOLI“ KIRJASTUS, TALLINN 1933

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K37513-2

V. a. mag. A. Elango'le

rahvas tähelepanuks autor

23.XII.33.

JOH. KÄIS

VAATLUSKAVA

ÕPILASE INDIVIDUAALSUSE TUNDMISEKS

Seletuskiri vaatluskavale.

Lapse individuaalsete vaimsete omaduste tundmine on nüüdisaja koolitöös olulise tähtsusega. Pole võimalik saavutada õpetuse ja kasvatuse sihti — isiksuse kujundamist, kui jätta tähele panemata lapse hingeelu avaldused.

Lapse hingeelu uurimine eeldab aga õpetajal küllalt tüseda teadmisi nii üld- kui lapse- ja kasvatuspühholoogiast, et õigesti kasustada katselise pedagoogika ja pühholoogia meetodeid — vaatlust, katsu (ka ankeeti).

Vaatlused jooksvas koolitöös on lihtsaim ja kättesaadavaim vahend lapse vaimsete ja hingeliste omaduste avastamiseks, kuid siiski pole pühholoogilised vaatlused koolis seni kuigi palju kasustamist leidnud. Piirdatakse täiesti juhuslikkude täheldustega laste eneseavaldustest ja needki jäetakse enamasti unustusse, sest neid ei kinnistata ühel või teisel viisil.

Et anda tõuget kavakindlaks pühholoogiliseks vaatlustööks koolis ja tasandada selleks ka teed, ongi koostatud käesolev vaatluskava ja selle lisana õpilase individuaalsuse vihik. Vaatluskavva on võetud kõik tähtsamad laste vaimuomaduste avaldused, mida koolielus võib tähele panna.

Kava tegelikul kasutamisel peab õpetaja enne kõigi ülesannetega hästi tutvuma, et mitte tähele panemata jätta ootamatult avalduvaid pühholoogilisi jooni üksikute õpilaste teotsemises nii klassis kui vabal ajal. Oma vaatlusi ja täheldusi õpetaja kinnistab märkmetena, mida sõnastatakse vabalt; iga märge tingimata varustatakse kuupäevaga. Märkmed kirjutatakse ajalisel järjestuses õpilase individuaalsuse vihikusse tühjadele, ära rebitavatele lehtedele. Teatava ajavahemiku möödumisel, näiteks iga (pool)aasta lõpus, nende märkmete ja ka üldiste muljete põhjal täidetakse õpilase individuaalsuse vihik või kontrollitakse ja täiendatakse eelmist iseloomustust nagu allpool seletatud.

Vaatluskava koostamisel pole mõeldud nii, et iga õpilase jaoks tuleb leida vastused kõigile küsimustele. See oleks väga raske peamiselt seepärast, et paljudel lastel, eriti nooremas eas, ühed või teised psüühilised omadused ei ole mitte silma-

paistvad ei positiivseks ega negatiivseks hinnanguks. Kui meil oleks selge pilt laste üldisest arenemisest antud vanuses, siis tähendaksid sääraseid juhud keskpärast (nõ. „normaalset“) arenemist. Kuid sellist „normaalset“ mõõdupuud pole olemas. Seepärast niisugustel juhtudel oleks õigem jätta vastus teatavale küsimusele andmata. Hea on juba seegi, kui õpetaja märgib õpilase neid individuaalseid jooni, mis selgesti väljenduvad lapse teotsemises ja eneseavaldusis.

Individuaalsuse vihiku täitmine toimuks praktiliselt niiviisi: Õpetaja tutvub veel kord kõigi märkmetega individuaalsuse vihiku lõpus ja siis kriipsutab läbi kavas kõik need iseloomustused, mis ei ole õiged antud õpilase suhtes. Kahtlased iseloomustused märgitakse sulgudega. Nii jääb järele rida iseloomustusi, mida lugedes võib saada enam-vähem arusaadava individuaalsuse-kirjelduse. Erakordselt silmapaistvaid omadusi märgitakse v a b a s s õ n a s t u s e s selleks jäetud vabadel kohtadel lehes. Kui täidetud leht antakse õpilasele või tema vanematele kätte, siis rebitakse välja viimased lehed, mis sisaldavad ainult toorest vaatlusmaterjali.

Kui õpetajal on vilumust katselise psühholoogia alal, siis on soovitatav vaatlusi täiendada k a t s u d e g a (testidega), vähemalt lihtsamatega nendest. Vaatluste ja katsude tulemuste võrdlus tooks kahtlemata suuremat selgust otsustesse laste vaimsete ja hingeliste omaduste kohta.

Eriti väärtuslikud on vaatlused ja testid nende laste suhtes, kes erinevad oma hingeliste omaduste poolest ja vajavad seepärast erilisi kasvatustõtteid ja -vahendeid.

Vaatluste läbiviimisel tuleb õpetajal ettevaatlik ja tagasihoidlik olla. Õpilastel ei peaks olema tunnet, et neid vaadeldakse, uuritakse. On ju teada, et niisugusel juhul lapsed enam ei esine loomulikult ja püüavad peitu jääda vaatlaja silmis. Loomulikult ei peaks õpilased ka teadma, et õpetajal on eri märkmik nende jaoks. Kui aga õpilased siiski sellest teada saavad ja kui keegi neist koguni küsiks, mis sinna on kirjutatud, siis ei tuleks õpetajal seda enam saladuses hoida, vaid otsekoheselt öelda, mis ta on märkmikku kirjutanud ja milleks ta seda teeb.

Vaatluskava on kasustatav kõigis, nii alg- kui keskkooli klasses, kuigi noorematel lastel mõned kavas märgitud omadused tavaliselt veel küllalt selgesti ei esine (näit. kriitiline mõtlemine jm.). Kui üksikuil lastel märgatakse aga omadusi, mida ei saa ühegi kavas tähendatud mõistega iseloomustada, siis tuleb tarvitada vaba iseloomustust üksikasjalisemal kujul, milleks individuaalsuse vihikus ongi ruumi jäetud.

Niiviisi täidetud individuaalsuse vihik oleks väga oluliseks täienduseks õpilaste hindamisel ja aitaks paremini lahendada ka kutsevaliku küsimusi koolist ellu astumisel.

VAATLUSKAVA

õpilase individuaalsuse tundmiseks.*)

Vaatlusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaatlusvõimaluste kohta
1. Tajumused ja kujutlused.		
1. Missugune on kujutluste vara?	Rikkalik, mitmekesine, — kehv, ühekülgne.	Vaateõpetus (kodulugu), vabad jutustused, joonistamine, kirjandid.
2. Kas on kujutlused küllalt täpsad?	Täpsad — ebatäpsad kujutlused.	Samad alad.
3. Milline on kujutluste laad?	Tundetooniline — tundetoonitu.	Jutustusi saadavad tunnete ja kaasaelamise väljendused (liigutused, näoilme muutused, tundetoonilised märkused jne.) või niisugused väljendused puuduvad.
4. Missugune kujutlustüüp esineb?	Nägemis-, kuulmis-, liigutustüüp; segatüüp.	Jutustused ja vaatlus: missuguse sisuga kujutlused on valitsevad? Vaikne lugemine: ainult silmaga: huulte- või koguni elavate käte liigutuste saatel.
2. Tähelepanu.		
5. Kuivõrd on tähelepanu püsiv, tugev ja koondusvõimeline?	Püsiv — kõikuv; ei lase kergesti kõrvale juhtida — kergesti kõrvale juhitav. Koondusvõimeline — hajuv	Kõigis õppetundides, eriti aga harjutustel, kordamisel. Igasuguste segavate mõjude puhul: lärm, liikumine, erutavad sündmused, külm, kehaline ebamugavus või valu.
6. Kas on küllalt arenenud tähelepanu ja otusvõime?	Hästi — vähe arenenud.	Kehalised harjutused mitmesuguste liigutustega; lauluviisi õppimine liigutustega; ära kirjutus jne. Õpetaja seletuste kuulamine vaatluste, katsete ajal jne.

*) Käesolev kava on Eesti Õpetajate Liidu pedagoogilises toimkonnas vastu võetud. Kavalisaks on „Õpilase individuaalsuse vihik“.

Vaatlusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaatlusvõimaluste kohta
------------------	--	----------------------------------

3. Vaatlusvõime.

7. Kuivõrd on arenenud vaatlusvõime?	Vaatleb iseseisvalt — järgib teisi. Vaatleb teatavast vaatepunktist — vaatleb juhuslikult.	Õppekäigud, vaatlikkuse vahendite kasustamine.
8. Kuidas väljenduvad vaatlusel huvialad? (Vrd. ülesanne 4.)	Vaatleb huviga kõike — teatavaid nähtusi ja esemeid — huvi puudub.	Kõik õpetusealad, eriti aga vaateõpetus, õppekäigud.

4. Mälu.

9. Kuidas peab õpitavat meeles?	a) Kiire, kerge — aeglane, raske mälu. b) täpne — ebatäpne. c) peab kestvalt meeles (kestev mälu) — unustab kiiresti.	Kogu õppetöö, eriti aga see, mis nõuab päheõppimist (luuletused, laused, reeglid, arvud, nimed jne.); etteütetus.
10. Kuidas väljendub õppimisel mälu laad?	Mehaaniline (õpib pähe sõnasõnalt) — mõtteline mälu (peab meeles olulist).	Sama.
11. Missugune on meeletuletusvõime?	Tuletab meele kiiresti (kiire reproduktsioon) — tuletab meele aeglaselt.	Sama, eriti kordamisel.
12. Missugustel aladel on eriti tugev või nõrk mälu? (Vrd. ülesanne 4.)	Erimälu tugev — mälu nõrk: nimede, arvude, kujude, värvide, lauluviiside, isikute, pildil nähtu, asjade, maakohade, abstraktsete mõistete meelepidamiseks.	Kogu õppetöö.
13. Kas ei ole märgata eideetilist võimet?	—	Haruldane täpsus joonistamisel mälu järgi, jutustustel. (Soovitav järele katsuda eriülesannetega.)

Vaafalusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaaflusvõimaluste kohta
-------------------	--	----------------------------------

5. F a n t a a s i a.

14. Kuidas väljendub fantaasia tegevus ulatuselt ja laadilt?	Rikkalik — kehv; elav — raskesti ergutav fantaasia.	Jutustused vabalt või lugemisainete puhul (sündmustiku, tegelaste muutmise jne.) kirjandid, joonistused; võib esineda koguni fantaasia-vale.
15. Kuivõrd on arenenud loov fantaasia?	Hästi — vähe arenenud.	Mängud, jutukeste, lauluviiside loomine, tööõpetus.

6. M õ t l e m i n e.

16. Missugune on mõtlemislaad ja üldine kohanemisevõime?	Otsused kiired — aeglased; uues olukorras leidlik — saamatu; mõtted sügavad — pinnapealsed; iseseisvad — järeleaimatud.	Kogu õppetöö, eriti vabaõppejutt (iseseisvad küsimused). Üleminek ühelt ainealalt või töövii- silt teisele.
17. Kuivõrd on määrgata abstraktsioonivõime?	Konkreetne mõtlemine — arenenud ka abstraktsioonivõime.	Matemaatika, looduseõpetus (füüsika), kõlblus- ja kodanikuõpetus, keeleõpetus jne.
18. Kuidas on arenenud kombinatsioonivõime? (Vrd. ülesanne 15.)	Hästi arenenud — nõrk.	Emakeeleõpetus, mõistatiste seletus, kõnekäändude, piltlikkude väljenduste seletused; võrdlused, ülesannete lahendamine, tööõpetus jne.
19. Kuidas on arenenud mõtlemine loogilisest küljest?	Mõtted (otsused) selged, järjekindlad — mõtted ebaselged, hüplevad. Tabab hästi ruumilisi, ajalisi, põhjuslikke suhteid, — raskusi tekitavad (ajalised, põhjuslikud j. t.) suhted.	Kogu õpetus eriti siis, kui nõutakse mõistete korraldamist (süsteematiseerimist) ülem- ja alam- mõistete abil, määranguid (definistioone) jne.
20. Kuidas on arenenud arvustusvõime?	Eristab õiget ja vale, olulist ja kõrvalist (kriitiline mõtlemine). — arvustusvõime nõrk (naiv-	Vaba õppejutt, kirjanduseõpetus (lugemispalade käsitus) tegelaste ja sündmuste hinnanguga, jooniste vaaflus, ettekannete hin-

Vaatlusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaatlusvõimaluste kohta
	ne mõtlemine). Võtab arvustavalt oma tööd ja esinemist — ei tee seda; arvustab oma algatusel — välisel tõukel.	nang, vaatlus looduseõpetuses jne. Kogu koolitöö.

7. Väljendusvõime.

21. Missugusel alal on väljendusvõime hästi arenenud või nõrk?	a) suuline, b) kirjalik, d) graafiline, e) käeline, f) miimiline. Väljendus vaba — raskendatud ühel või teisel alal; kasustab väljendust meeleldi — ainult välisel ergutusel.	Suuline väljendus: emakeel, ajalugu, maateadus, looduseõpetus j. t. Kirjalik: emakeel, ajalugu, maateadus j. t. Graafiline: joonistamine, looduseõpetus, matemaatika, maateadus j. t. Käeline: tööõpetus. Miimiline: vaba õppejutt, jutustused, dramatiseering.
--	--	---

8. Tundeala.

22. Missugune on tunnete tugevus ja püsivus?	Tugevad tunded (ilme- neb affekte) — nõrgad tunded. Püsivad — mõõ- duvad tunded.	Kogu koolielu, eriti aga män- gud ja vabad eneseavaldused; õppekäigud, koolipeod, ettekan- ded.
23. Missugune on va- litsev tunde- laad?	Rõõmus, lõbus, rahu- lik, rahutu, tõsine, kurb, rõhutud; kartlik, üllatuv jne.	Sama.
24. Kas on võimalik märkida meele- laadi (tempera- mendi) tüüpi?	Koleerik, sangviinik, flegmaatik, melankoolik.	
25. Missugused egoist- likud tunded on silmapaistvad?	Uhke, üleolev, auahne, enesega rahul, enesekin- del, jonnakas, tõrkuv, ta- gasihoidlik; tundlik või ükskõikne kiitusele ja laitudele, kerkesti haavuv	Sama, eriti aga juhud, mis tun- deid puudutavad: ettekanded, nende arvustus jne.

Vaatlusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaatlusvõimaluste kohta
26. Kuidas on arenenud esteetilised tunded ja usutunne?	— ei haavu jne; tõearmastaja — valelik.	Esteetiline tunne: kirjandusõpetus, luuletused, joonistamine, tööõpetus, vaatlused looduses jm. Usutunne: vaba õppejutt usuõpetuses.
27. Kas ei avaldu närvilist erutuvust?	Kärsitu — kannatlik; tugev — nõrk erutuvus; vastupidav töös — kergesti väsib.	Istumine, seismine (võimlemisel). Erilised sündmused koolielus: pidu, jalutuskäik, huvitav ettekanne. Ootamatud sündmused: õnnetus klassis, tänaval, rahurikkumine jm. Ilmastiku muutused: äike, torm sadu, külm, kuum ilm jm. NB. Silmas pidada näit. kontrollitöödel, katsetel.

9. Tahtela.

28. Kuidas väljendub tahe soovides?	Soovid püsivad — kõikuvad; tugevad — nõrgad.	Kogu koolielu; eriti mängud, ühiseettevõtted (ringides, omavalitsuses jm.)
29. Kuidas väljendub tahe teotsemises? (Vrd. ülesanne 25, 38.)	Teotsemine aktiivne — passiivne; iseseisev — laseb end kergesti sugereerida; algatusvõimeline — loid.	
30. Kuivõrd on arenenud enesevalitsemine?	Tugev — nõrk.	Juhud koolielus, mis nõuavad vastuseisu kõrvaltekiskuvaile asjaoludele tunnis, naeru, valu (kukkumisel), viha mahasurumist jne.

10. Huvid.

31. Missugune on huvilaad? (Vrd. ülesanded 4, 8.)	Püsiv (tahteline) huvi, kõikuv (meeleline) huvi.	Huvitavad ained, nende vahetus. Kogu koolitöö. Teotsemine vabal ajal.
32. Kas on märgata erihuviseid?	Erihuvialad on — need puuduvad.	

Vaatlusülesanded	Psüühiliste omaduste ja võimete iseloomustus	Märkmeid vaatlusvõimaluste kohta
------------------	--	----------------------------------

11. Töölaad ja töötempo.

33. Kuidas suhtub töösse üldiselt? (Vrd. ülesanded 5, 8, 16, 18, 28, 31, 32.	Töötab huviga, tunneb rõõmu tööst — ükskõikne. Töötab iseseisvalt — püüab tarvitada teiste abi; otsib iseseisvaid tööviise — eelistab eeskuju. Töötab vabal soovil — ainult nõudel. Hoolas — hooletu; edasipüüdlik — ei püüa edasi. Kiire — aeglane.	Kõik iseseisva töötamise alad; küsimistung või selle puudumine; vaba aja kasustamine.
34. Missugune on töötempo?		

12. Teotsemine ja käitumine kooliühiskonnas.

35. Kuidas suhtub koolikorda?	Korra ja puhtuse armastaja — korratu, puhtuse eest ei hoolitse. Kohusetunne arenenud — arenematu. Sõnakuulelik — sõnakuulmatu.	Kogu koolielu, eriti: õpilase rõivastus, töövihud, tööraamatud.
36. Kuidas suhtub kaasõpilastesse?	Lugupidav, viisakas, kaastundlik, sõbralik, leplik, õiglane, abivalmis; — hoolimatu, sallimatu, kahjurõõmus, külm, riikakas, ülekohtune jne. Tahab valitseda, juhtida — alub kergesti, laseb end juhtida. Autunne arenenud — nõrk.	Kogu koolielu, eriti aga mängud ja käitumine vabal ajal.

13. Erilaadilisi psüühilisi avaldusi.

37. Kas ei ole määrgata intellektuaalseid takistusi?	Defektid mõtlemises, kõnes, kirjas, väljenduses jne.
38. Kas ei ole määrgata erilisi hingelisi häireid või kõlblaid defekte?	Liigne kartus, nutmine, rõhutud meeleolu, püsimatuse, viha, toorus, vargus, valetamine, petmine, ebanormaalseid seksuaalseid nähtusi jne.

Kirjandust.

1. Schneider, Fr. Schulpraktische Psychologie, 1927.
2. Kroh, O. Psychologie des Grundschulkindes, 1930.
3. Bühler, Ch. Kindheit und Jugend, 1930.
4. Басов. Методика наблюдений над детьми, 1928.
5. Spranger, E. Psychologie des Jugendalters, 1928.
6. Stern, E. Jugendpsychologie, 1928.
7. Döring, W. Psychologie der Schulklasse, 1927.
8. Adler, A. Individualpsychologie in der Schule, 1930.
9. Freud, Anna. Psychanalyse des Kindes, 1931
10. Pfister, O. Was bietet die Psychanalyse dem Erzieher, 1923.
Peale selle üksikuid kirjutisi „Kasvatuses“ (näit. 1932 — 4, 5, 6. 1933 — 1, 3, 6).

Hind 15 senti.